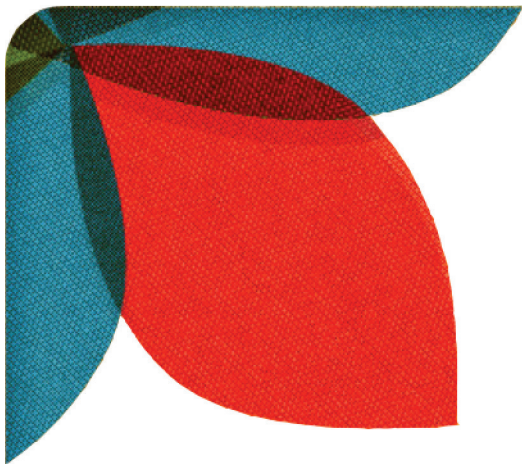




**Join
the Club**

HANDLEDNING
Dilemmakorten

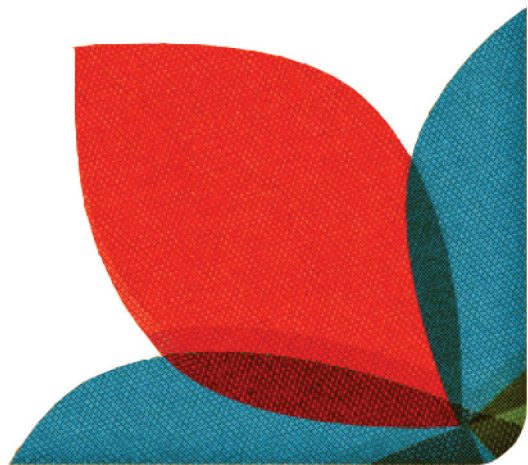


HANDLENINGEN - Dilemmakorten är utgiven av KEKS och ALMAeuropa, 2014. Alla rättigheter är förbehållna utgivarna. Citera oss gärna, men ange då källan.

Andra upplagan, 2014

Handledningen kan beställas från www.jointheclub.se

Tack till de ungdomar som kommit med feedback och varit med och utvecklat projektet.



Välkommen till Join the Club's dilemmakortlek!

Den här kortleken innehåller dilemman och diskussionsfrågor om mänskliga rättigheter. Syftet är att få igång diskussioner om hur vi ser på och bemöter varandra på fritidsgården. Har alla samma rättigheter och möjligheter eller är vissa ungdomar diskriminerade utan att vi ens tänkt på det? Kortleken är framtagen inom projektet Join the Club. På vår hemsida, www.jointheclub.se, finns "Testet", som ni kan göra för att se om er fritidsgård lever upp till de mänskliga rättigheterna! På sidan finns också massor med inspirationsmaterial, metodtips och mycket annat som kan vara bra att ha om du vill jobba med de här frågorna.

Den här handledningen är till för dig som är intresserad av att diskutera dessa frågor och att driva utvecklingen framåt på din fritidsgård. Om du är ungdom eller personal spelar ingen roll. Här får du stöd och tips om hur ni kan hantera diskussioner, vad som kan vara bra att tänka på innan ni börjar och en djupare inblick i vad som är syftet med Join the Club och kortleken. Längst bak i handledningen finns en ordlista med förklaringar av ord som förekommer i materialet.

Innehållsförteckning

Välkommen till Join the Clubs dilemmakort.....	2
Om Join the Club.....	4
Om dilemmakorten	5
Bra att ta med sig i diskussionen.....	7
Metoder för bra diskussioner.....	10
Att tänka på när ni diskuterar dilemmakorten.....	14
- Sexualitet.....	15
- Kön.....	16
- Bakgrund.....	18
- Mobbing, grupptryck och maktlekar.....	19
- Kropp och hjärna.....	20
- Ålder.....	22
- Delaktighet och inflytande.....	23
- Tro och tradition.....	24
Ordförklaringar.....	28

Om Join the Club

Join the Club är ett projekt som är finansierat av Allmänna Arvsfonden och som drivs av KEKS i samarbete med ALMAeuropa. Vi tycker att det är viktigt att prata om mänskliga rättigheter och värdegrund. Demokratin och allas rätt att vara med, inkludering, måste hela tiden, varje generation, vinnas på nytt, utvecklas och diskuteras. Fritidsgården är en fantastisk arena för detta! Här kan vi utveckla nyfikenhet och kunskap kring vad värdegrund och mänskliga rättigheter faktiskt innebär i praktiken. Det handlar inte bara om världens fattiga barn, det handlar om oss, här och nu!

Join the Club finns som ett verktyg för att underlätta, göra det kul och sänka trösklarna för detta arbete. På www.jointheclub.se kan du "testa" din fritidsgård utifrån de mänskliga rättigheterna och få ett resultat att arbeta vidare med. Här kan du också hitta mer information om de teman som korten tar upp samt inspirations- och metodmaterial för fortsatt arbete. Att ta diskussionen är viktigt, och att göra någonting av den är nästa steg! Under knappen "Get Organized" hittar du stöd och hjälp för grupper som vill organisera sig runt en gemensam fråga eller sak. Det ska vara lätt och kul!

Om dilemmakorten

På varje kort presenteras en situation som skulle kunna uppstå på en fritidsgård. Som hjälp för att få igång diskussionen kommer sedan ett par frågor. På baksidan av kortet finns även följdfrågor som kan användas för att vidareutveckla diskussionen. Följdfrågorna finns där för att lyfta diskussionen och bidra till ett bredare perspektiv. Förmågan att lyfta blicken och se att enskilda situationer ofta hänger ihop med och beror på strukturer i samhället är viktig att träna på. Det är då man kan förändra normer och attityder i grunden.

Dilemmana är tryckta i kortleksform för att underlätta spontan diskussion på fritidsgården (låt dem ligga framme på ett bord på gården!) men också som ett praktiskt verktyg i grupprocesser eller varför inte på personalmöten. Kortlekar går att beställa mot porto och administrationskostnad på www.jointheclub.se, och där finns även alla dilemman digitalt. Klicka dig in på "Dilemman" och välj sedan vilket tema du vill börja diskutera!

I kortleken finns även:

Tomma kort för egna dilemman – Det absolut bästa sättet att fundera över sin egen verksamhet och vardag är att fundera på vilka dilemman som skulle kunna uppstå i den egna verksamheten, och sedan diskutera vad man skulle kunna göra åt dem.

Tips på spelregler – Kom gemensamt på vilka regler som gäller för er gruppdiskussion!

Info om Join the Club – Kort info om projektet, hur man kan kontakta oss och vilka andra delar som finns inom projektet.

KOM IGÅNG!

Kul att du har valt att jobba med Join the Club – vi hoppas att det hjälper dig att göra din mötesplats till ett bättre ställe för alla! Om du någon gång skulle vilja ha stöd, hjälp eller ge tips till oss är det bara att höra av sig.

Skicka ett mail till info@jointheclub.se så hör vi av oss!

Bra att ta med sig i diskussionerna

Som ledare för en diskussion finns det en del saker som är bra och viktigt att ha tänkt på i förväg. Det viktigaste är att du har koll på din egen roll, att lyfta olika perspektiv och se till att diskussionen är på en schysst nivå så att alla får komma till tals. Här nedan har vi samlat en del andra punkter som kan vara bra att fundera kring. Vilka är viktiga för dig? Det finns säkert många andra också, lista gärna dem för dig själv eller i gruppen!

Det är viktigt att ingen blir kränkt i diskussionen.

Frågor som handlar om sexualitet, rasism och så vidare är viktiga men kan också ofta vara känsliga, provocerande och svåra att prata öppet om. Det är därför viktigt att man skapar ett bra diskussionsklimat där ingen behöver känna sig rädd för att bli kränkt vare sig som person eller för sina åsikters skull.

Att förhålla sig till de mänskliga rättigheterna.

Trots det kan någon känna sig så provocerad eller har så stort behov av att markera avståndstagande att det kommer, till exempel, mer eller mindre uppenbart homofoba eller rasistiska kommentarer. Detta bör man vara förberedd på, ha tänkt igenom och diskuterat i förväg hur man skall förhålla sig till. Glöm inte att på fritidsgården är personalen alltid ansvarig för att se till att de mänskliga rättigheterna respekteras!

Schysst klimat.

Ett sätt att göra det är att inleda med att diskutera hur deltagarna tycker att en diskussion skall föras om den skall kännas bra och alla skall känna sig trygga. Man kan då komma överens om hur man ska förhålla sig till varandra. Försök då att formulera hur ni vill att klimatet ska vara istället för hur ni inte vill att det ska vara. Exempel: "Alla får tala till punkt", istället för: "Vi avbryter inte varandra".

Spåna tillsammans fram vilka regler ni tycker bör finnas:

Hur skall ni göra om det fälls rasistiska kommentarer?

Hur hanterar ni om någon blir kränkt av vad en annan deltagare säger eller gör?

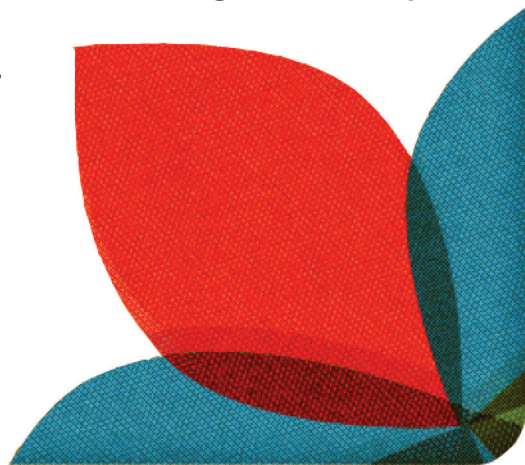
Hur gör man för att ha högt i tak i samtalen och samtidigt inte klanka ner på personer och grupper som bryter mot normer?

På vår gård

Vissa av situationerna på korten kanske känns helt främmande och skulle kanske aldrig hända på just din fritidsgård. Försök ändå tänka att det faktiskt skulle kunna hända och hur du då skulle känna och tycka om det. Att försöka leva sig in i andras situation är alltid bra och utvecklande och pratar man om dessa situationer minskar risken ytterligare för att de faktiskt skall hända.

Försök om möjligt koppla de olika dilemmana även till den egna gården och diskutera hur ni skulle kunna förbättra verksamheten. Detta gör att diskussionerna upplevs som mer meningsfulla och fokuserar på lösningar istället för problem, vilket alltid är roligare.

När man använder dessa dilemmakort kan det uppstå frågor som kan vara viktiga att fortsätta diskutera med personalen och/eller ungdomarna på gården. Kanske framkommer det att någon blivit kränkt eller att vissa ungdomar inte vågar komma dit eftersom de inte känner sig trygga. Detta måste man i så fall hantera om man vill att de diskussioner man fört skall upplevas som seriösa och meningsfulla.



Metoder för BRA diskussioner

Frågande – inte svarande.

Tänk på att som ledare för en diskussion är det bra om man försöker ställa frågor till deltagarna istället för att ge svar. Låt gruppmedlemmarna själva utveckla diskussionen med hjälp av dina frågor! Till exempel: Hur menar du? Varför tänker du så?

Rundor.

Ett enkelt sätt för att alla skall få möjlighet att uttrycka sig är att arbeta med »rundor«. En runda går till så att alla sitter i en ring och deltagarna får ordet en och en i taget. Var och en talar till punkt medan de andra lyssnar aktivt. När en person är klar lämnas ordet över till den bredvid och på så sätt går man en runda genom hela gruppen, utan att någon får kommentera eller avbryta innan rundan är klar.

Talkning stick.

Man kan också använda en »talking stick«, en sak som skickas runt, så att den som har ordet får något att hålla i. Det kan underlätta för den som blir avbruten att påpeka vad som sker genom att då till exempel säga: »Nu håller jag i vår talking stick. Det betyder att det är min tur att prata och att du ska lyssna«. Samtidigt ger det en chans åt dem som tar mer plats än andra att få syn på hur ofta och länge de faktiskt håller i denna »talking stick«, så att de då kan ta ett steg tillbaka och lämna mer plats åt andra.

Gruppen.

Tänk på att inte ha för stora grupper då det är mycket lättare för alla att komma till tals i mindre grupper. Det är dessutom lättare att känna sig trygg i mindre grupper.

Samarbetsövningar.

För att skapa ett bra samtalsklimat och trygghet i gruppen kan man också starta med lite lekar och samarbetsövningar innan man går in på själva diskussionerna. Fler tips på metoder och övningar finns på Join the Clubs hemsida, under Get Organized. (www.jointheclub.se/getorganized)

Uppvärmning.

Innan ni börjar med frågorna på dilemmakorten kan ni också inleda med lite lättare allmänna dilemmafrågor för att ”värma upp”. Exempel:

Samir har två bästa vänner. En dag blir de två bästa vännerna ovänner och båda ringer Samir för att berätta om hur dum den tycker att den andra är. Vad skall Samir göra? Hitta gärna på fler själva!

Hur får vi igång snacket?

Man kan, som det står i inledningen, låta kortleken ligga framme på ett bord eller lite utspridd på fritidsgården, vilket underlättar spontana diskussioner. Andra tips är att göra tävlingar eller lekar i vilka man inkluderar dilemmakorten, eller varför inte anordna en temakväll där ni väljer ett av temana i Join the Club. Man kan även använda korten som en del av planeringen inför arrangemang eller projekt och man kan till exempel anordna en vernissage på gården, ”fota dina mänskliga rättigheter”, där man utgår från dilemmakortens situationer.

Det finns många sätt att använda sig av dessa kort och endast fantasin sätter gränser. På Join the Clubs facebook-sida länkar vi så ofta vi kan till goda exempel eller aktuella diskussioner – så håll koll på den! www.facebook.com/jointheclub.se

Vad kan vi göra sen?

Vi hoppas att dessa dilemmafrågor skall väcka nyfikenhet kring frågor som rör mänskliga rättigheter. Vilka problem finns på er fritidsgård? Vad kan man göra åt dem? Formulera gärna egna dilemmafrågor som ni kan använda er av! Skicka gärna in goda exempel till oss på hur ni jobbar med mänskliga rättigheter på er gård, så kan ni vara med och inspirera andra! Eller gå själva in på www.jointheclub.se och se hur man gjort på andra gårdar.

Kanske finns det förändringar som ni tillsammans kan göra på fritidsgården? Kanske är ni sugna att testa er gård och se hur väl ni lever upp till de mänskliga rättigheterna? Kanske vill ni starta en mänskliga rättigheter-grupp eller söka pengar till ett projekt som handlar om de här frågorna? Mänskliga rättigheter är till exempel ett populärt tema för internationella ungdomsutbyten. Vill du ha mer information om sådana så kan du gå in på www.keks.se.

Lycka till, ha kul och kom ihåg:

”If you think you’re too small to make a change, try going to bed with a mosquito in the room”

- CISV Sweden

Att tänka på när ni diskuterar dilemmakorten

De mänskliga rättigheterna och barnkonventionen.

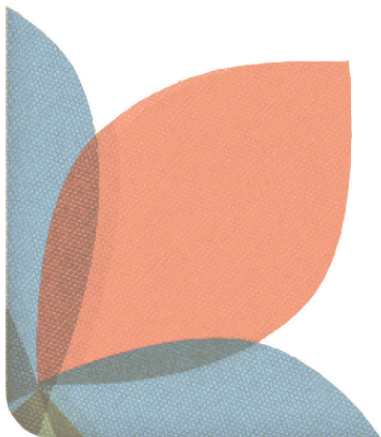
Kom ihåg att ni alltid kan luta er mot den allmänna förklaringen om de mänskliga rättigheterna och barnkonventionen som finns tillgängliga på Join the Club´s hemsida.

Normkritiskt tänkande.

Jobba normkritiskt! Det innebär att ifrågasätta normer och prata om vilka strukturer i samhället som gör att det ser ut på ett visst sätt. Prata om varför vissa befinner sig inom normen och vissa befinner sig utanför och hur det påverkar en, när man blir privilegierad och när man blir mindre privilegierad och varför.

Använd ett icke exkluderande språk.

Tänk på hur ni pratar med varandra på gården. Både personal till ungdomar, personal till personal och ungdomar till ungdomar. Var inte rädd för att påpeka för en kollega eller en annan ungdom att det den personen just sa kan ha uppfattats som kränkande eller exkluderande. Hjälp varandra att använda ett inkluderande språk.



Sexualitet.

Att utforska sin sexualitet är en viktig del av livet. Ingen skall behöva utstå någon form av kränkning eller trakasserier på grund av sin sexualitet, sexuella läggning eller sexuella identitet.

Vad är egentligen heteronormen?

Heteronormen är stark och gör att alla människor antas vara heterosexuella och leva i monogama parförhållanden. Exempel på tillfällen när man utgår från heteronormen är när man frågar den nya tjejen på fritidsgården om hon har någon pojkvän istället för att fråga om hon har t.ex. en partner. Prata om andra situationer där man utgår från heteronormen på fritidsgården och hur man kan göra istället.

Ett annat exempel som tydliggör heteronormen är att om du söker på "heterosexualitet" på Wikipedia så hittar du endast en kort text. Om du istället söker på "homosexualitet" så hittar du en betydligt längre text. Anledningen till detta är att heterosexualiteten är normen och därför finns det en uppfattning om att den inte behöver förklaras.

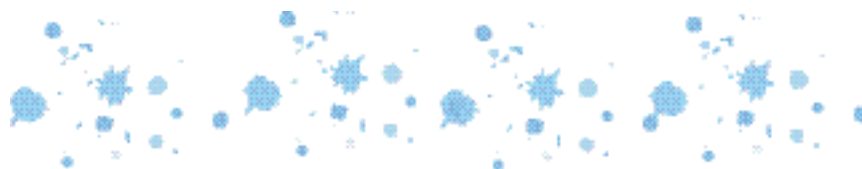
HBTQ.

HBTQ står för homo, bi, trans och queer. Att man behöver uppmärksamma HBTQ-frågor beror på att HBTQ-personer fortfarande utsätts för förtryck, fördomar och mytbildning. Folkhälsoinstitutets undersökningar visar att de ungdomar som är osäkra på sin sexuella läggning eller identifierar sig som HBTQ har sämre psykisk hälsa och oftare drabbas av mobbning och förtryck.

- Alla, oavsett sexuell läggning har exakt samma rättigheter.
- HBTQ-ungdomar i en familj med hedersnormer kan vara extra utsatta. Det finns särskilt stöd för de som är utsatta, läs mer på hbtheder.se.

Fördomar

Prata om vilka fördomar det finns kring sexuella läggningar och hur de påverkar oss och våra relationer till andra på fritidsgården. Tar vi för givet att personen vi möter har en viss sexuell läggning eller bemöter vi varandra utan förutfattade meningar? Många tror att man kan se på en annan person vilken sexuell läggning den har. Det är antaganden som bygger på fördomar.



Kön.

Ett av uppdragen som fritidsgården har är att bryta stereotyper och ifrågasätta normer. Vi måste ge ungdomar möjlighet att utvecklas på gården. Att få göra sina val utifrån intressen, och inte utifrån kön.

Könsidentitet.

Det är viktigt att ta med sig i diskussioner kring kön att ingen annan har rätt att definiera ens könsidentitet. Ett sätt att tydliggöra detta är att göra en "pronomen-runda" (om man vill bli tilltalad med hon, hen eller han) när man har diskussioner i grupp, för att alla skall få chansen att tala om hur de vill bli tilltalade.

Könsroller och könsstereotyper.

Bara för att man har ett visst kön så betyder inte det att man är bättre lämpad att utföra vissa uppgifter eller att man har ett visst intresse. Det är viktigt att kunna bryta sådana mönster om de uppstår på fritidsgården.

Sex och könsroller.

Vi har olika förväntningar på oss utifrån kön och det påverkar vår syn på sex. Sex skall vara någonting ömsesidigt och respektfullt. Bara man själv kan bestämma vad man vill och inte vill göra. Trots att det sägs vara ett fritt samhälle, ser reglerna olika ut för tjejer och killar, och det skapar förväntningar på hur man ska vara.

Fritidsgården skall vara jämställd.

På många fritidsgårdar är det nästan bara killar. Förmodligen är det något på gården som gör att tjejer inte trivs eller lockas att delta. Eller så kan det bero på att de inte får vara där för sina familjer. Anledning till att det är viktigt att det är lika många tjejer som killar på gården är att det är lika många tjejer som killar i världen. Fritidsgården finns till för alla och besökarna bör därför spegla samhället. Fritidsgården skall vara jämställd.

Kommunens resurser, alltså våra skattepengar, skall delas lika mellan könen. Det är inte rättvist om skattemedlen till exempel bara går till killarnas fritid.

Ordet Hen.

Hen är ett könsneutralt pronomen. Det är praktiskt att använda när man till exempel inte vet vad en annan person har för kön, när personens kön är oviktig i sammanhanget eller när en person inte vill identifiera sig som en han eller en hon.



Bakgrund.

På fritidsgården accepterar vi ingen form av rasism eller diskriminering på grund av bakgrund. När vi pratar om bakgrund menar vi den historia en person har med sig i ryggsäcken. Till exempel vilket land vi kommer ifrån, vilken familj eller vilken kultur vi har.

Hur förhåller vi oss till olika bakgrunder.

Alla har olika förhållningssätt till bakgrund och ursprung. För vissa är ursprunget en stor del av ens identitet och för andra är det viktigare att hitta en identitet i det land, den staden, den skolan, den gatan man bor på eller går i nu. Det kan absolut finnas anledning att fråga om en persons bakgrund, men att utgå ifrån att någon kommer någon annanstans ifrån än Sverige bara för att man inte har ett namn som låter svenskt är en fördom. Namnet man har säger inget om en persons värderingar, identitet och situation i livet. Vi måste se människor som individer och bedöma dem efter vilka de är som personer och inte som representanter för en specifik grupp.

Rasism.

Rasism finns i alla samhällen och bygger på föreställningen om att människor bär på specifika egenskaper, oftast negativa, på grund av sin härkomst/bakgrund. Det är viktigt att uppmärksamma att rasismen är ett väldigt primitivt tankesätt som gör att man dömer andra människor utifrån utseende, bakgrund mm.

Socioekonomisk bakgrund.

Alla människor har olika ekonomiska förutsättningar och det blir ett problem när man tar för givet att alla människor har samma möjligheter. En bra ekonomisk situation innebär större valfrihet. Även om fattigdomen i Sverige inte liknar den som finns i många andra länder så lever vi i en tid när klyftorna är stora mellan rika och fattiga. Man brukar prata om relativ fattigdom som innebär att man upplever sig och är fattig i jämförelse med människor i ens närhet även om man är "rik" i jämförelse med människor i andra delar av världen.

Mobbning, grupptryck och maktlekar.

Fritidsgården skall vara en trygg plats. Inga typer av våld eller förtryck får finnas oavsett om den utsatte accepterar förtrycket eller inte. Detta är alltid personalens ansvar. Många undersökningar visar att det inte bara är en persons värderingar som avgör hur personen i fråga agerar. Människor är väldigt mottagliga för grupptryck och auktoritetspåverkan. För en ungdom kan till exempel ett kompisgäng upplevas som en auktoritet.

Nätmobbing.

Det är viktigt att vara uppmärksam på sådan mobbing som sker på nätet. För att få fart på diskussioner kring detta kan ni prata om exempelvis instagram-kravallerna i Göteborg 2013 som berör både nätmobbing och hedersförtryck.

Vad är maktlekar?

Maktlekar är ingen lek, det är förtryck. Både den som blir utsatt för maktlekar och den som utsätter någon annan för maktlekar kan må väldigt dåligt. Exempel på maktlekar är: Slaven, Nadish, Hitler, Warsawa, Gul bil, Suddgummibögen, Böghög m.fl. För att läsa mer om maktlekar gå in på www.almaeuropa.se/maktlekar.



Kropp och hjärna.

Diskriminering på grund av funktionsnedsättning är när människor med någon typ av funktionsnedsättning ges sämre möjligheter och rättigheter än andra.

Tillgänglighetsanpassning.

Enligt lag är skolor, kommuner och fritidsgårdar skyldiga att försöka göra så att omgivningen passar alla, att tillgänglighetsanpassa.

Osynliga funktionsnedsättningar.

Vissa funktionsnedsättningar är inte synliga. Ändå kan svårigheterna påverka sådant som uppmärksamhet och koncentration och hur man är i mötet med andra. Det kan också påverka hur lätt eller svårt man har att lära sig saker och hur man klarar vissa rörelser. Detta kan vara viktigt att tänka på när man till exempel skall diskutera med en grupp ungdomar.

Exempel på så kallade neuropsykiatriska funktionsnedsättningar kan vara ADHD, Aspergers syndrom och Tourettes syndrom. Vardagslivet brukar bli lättare om man själv och personer omkring en lär sig mer om vad man har svårt eller lätt för, och i vilka situationer man kan behöva stöd.

Vad är ett funktionshinder?

Om man har en funktionsnedsättning kan man stöta på hinder för att t.ex lokalerna på fritidsgården eller skolan inte är anpassad efter allas behov. Då blir funktionsnedsättningen ett funktionshinder.

Vill du utmana, men vet inte hur?
Då är jointheclub.se helt rätt för dig!

Ålder.

Åldersdiskriminering innebär att man behandlar människor olika beroende på hur gamla de är. Det kan handla om både unga och gamla. Samtidigt finns det lagar om till exempel när man får köra moped och ta körkort som utgår från ålder. Detta brukar man inte kalla diskriminering. Å andra sidan får man köra motorcykel på inhägnat område när man är under 15 och övningsköra innan man fyllt 18. Det är därför viktigt att diskutera vilken särbehandling som är motiverad (och i så fall varför) och vilken som bygger på fördomar.

Fördomar kring ålder.

Prata om fördomar gentemot andra åldersgrupper än ungdomar, t.ex pensionärer, och vilka konsekvenser det får när man möter andra människor. Prata också om vilka vinster det finns med att möta varandra utan fördomar över generationsgränserna.

Kan man bedöma vad en viss enskild individ klarar av och inte enbart utifrån ålder? Prata om vilka konsekvenser skulle det få för ett "rättssäkert" bemötande om fritidsledarna bedömde alla ungdomar individuellt och gav dem olika rättigheter och möjligheter utifrån det.

Politiska beslut.

Tänk på att kommunen/fritidsgården kan ha bestämt vilken ålder verksamheten skall rikta sig till. Det kan vara viktigt att tydliggöra det för besökarna, men samtidigt göra dem medvetna om att sådana (politiska) beslut kan gå att påverka.

Alla barn har rätt att höras.

Kolla upp vilka påverkansmöjligheter det finns i din kommun för ungdomar som är under 18 år och inte får rösta. I Barnkonventionen står det att alla barns röst har rätt att höras. Läs mer om barnkonventionen på Jointheclub.se/action.

Åldersmaktsordning innebär att vuxna automatiskt förväntas att ha mer makt än barn och unga. Diskutera gärna ungas rätt till inflytande och vad åldersmaktsordningen har för konsekvenser.

Vilka möjligheter finns?

Det är viktigt att diskutera hur unga kan ges möjlighet att träna sådant som de ännu inte får göra helt självständigt. Prata om vilka fördomar som finns, vad man klarar i en viss ålder och vilka möjligheter att träna som finns på er fritidsgård.



Delaktighet och inflytande.

Verksamheten skall bygga på ungdomars aktiva delaktighet och ansvarstagande. Det är ungdomarna, som med personalens stöd bestämmer vad som ska hända på fritidsgården. Det är viktigt att som fritidsledare vara tydlig med vilka mål verksamheten har för att sätta ramarna kring ungdomsinflytande.

Vad är fritidsgården till för?

Är fritidsgården en värmestuga för rastlösa ungdomar eller en möjlighet för ungdomar att få utveckla och möjliggöra sina idéer? Vi tror på det sista. Det är personalens roll att stimulera och stödja ungdomarna så att deras idéer blir verklighet.

Delaktighet.

Ungdomarna måste få ta egna initiativ och vara delaktiga i planeringsprocessen. Om man inte äger processen så kommer den aldrig att kännas som ens egen och känslan av delaktighet blir obefintlig.

Personalens roll.

Personalen på fritidsgården skall fungera som stöd och möjliggörare, men aldrig ta över. De är coacher, ser ungdomar som en resurs och tror på att de kan och vill ta ansvar och att deras idéer är viktiga för verksamheten.

Vägen är målet.

Diskutera gärna delaktighetsprocesser och att vägen till ett mål kan vara nog så utvecklande. Självklart är det tråkigt när något man planerat inför länge inte blir av, men om vägen dit har varit lärorik och fungerande så är det bra om man kan se processen som en lyckad process och inte som ett misslyckande.



Tro och tradition.

Det förekommer förtryck i traditioners och religioners namn. Ungdomsstyrelsens siffror från 2009 visar att 70.000 svenska ungdomar inte tror att de kommer att kunna välja sin partner. Alla ungdomar har samma rättigheter. Ingen ungdom skall ha färre rättigheter och möjligheter på grund av kultur eller religion.

Religion i samhället.

Det kan vara viktigt att diskutera skillnaden mellan den personliga tron (eller religiositeten) och de krav vi ställer på andra i samhället. Tro är en personlig övertygelse. När någon med religiösa argument vill påverka omgivningen/samhället så handlar det inte längre om tro, utan om politik.

Om Hedersförtryck och hedersvåld.

”Hedersrelaterat våld och förtryck är hot, tvång, våld och mord som har sin grund i kontrollen av kvinnors sexualitet. Det hedersrelaterade våldet och förtrycket utövas för att förhindra att hedern förloras, alternativt för att återställa den förlorade hedern.”(Länsstyrelsen).

Det är inte bara tjejer som blir utsatta för hedersförtryck utan även killar och hbtq-personer. För mer information kring detta se www.hbtheder.se.

Våld kan innebära många olika saker. Att kontrollera mobilsamtal och sms, att förbjuda en ung person att ha en meningsfull fritid, att tvinga på någon en viss klädsel, är exempel på våld mot personens rätt till en egen integritet.

Multikulturalism och det mångkulturella samhället.

Det kan vara bra att diskutera skillnaden mellan multikulturalism och det mångkulturella samhället. Ett mångkulturellt samhälle består av människor med olika bakgrund. Ett multikulturalistiskt samhälle behandlar människor olika beroende på vilken bakgrund de har. Ett exempel kan vara att många sikher använder turban. Skall de få köra motorcykel utan hjälm då de anser att turbanen är en religiös plikt?



Som stöd i dessa diskussioner kan det vara bra att, som vi nämnt tidigare, hänvisa till den allmänna förklaringen om de mänskliga rättigheterna. Det kan även vara bra att använda sig av det som står i kvinnokonventionen. Nedan följer en förenkling av tre artiklar i konventionen från hemsidan dinarattigheter.se:

Artikel 3

Tjejer ska ha samma rättigheter och friheter som killar inom livets alla områden. Det kan till exempel handla om att tjejer har samma rättigheter som killar att engagera sig politiskt, att ha vänner och samma rättigheter att tjäna pengar och att även bestämma över sin ekonomi.

Artikel 5

Tjejer ska inte betraktas som svagare än killar och ska inte drabbas av fördomar och traditioner som bygger på en sådan uppfattning.

Artikel 16

Tjejer ska ha samma rättigheter som killar att fritt välja om man vill gifta sig och i så fall med vem. Tjejer ska också ha samma rättigheter som killar att bestämma om de vill ha barn och i så fall hur många barn man vill ha. Tjejer har också samma rätt som killar att välja vad de ska arbeta med.



**Join
the Club**

ORDFÖRKLARINGAR

Barnkonventionen- FNs konvention om barnens rättigheter. Den säger att rättigheter skall gälla för alla barn i alla länder och att det är regeringen i varje land som skall skydda barnet och ta ansvar för att barnet får sina rättigheter tillgodosedda. Barnkonventionen är inte underskriven och godkänd av alla länder. USA och Somalia har inte gjort det.

Bisexuell - Person som attraheras känslomässigt och/eller sexuellt av personer oavsett vilket kön de har.

Diskriminering- Diskriminering innebär att en person blir sämre behandlad än en annan person på osakliga grunder. I diskrimineringslagen finns förbud mot diskriminering på sju olika grunder: kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder, sexuell läggning eller ålder.

Etnicitet- Identifikation med och känsla av tillhörighet till en grupp med gemensamt ursprung. Etnicitet är ett omstritt begrepp, som ofta kopplas till "ras". En vanlig form av rasism består i att tillskriva etniska grupper kollektiva egenskaper, oftast negativa.

Funktionshinder – Hinder man som funktionsnedsatt stöter på för att t.ex. lokalerna på fritidsgården eller skolan inte är anpassad efter allas förutsättningar.

Funktionsnedsättning - Betyder att en person har svårt att göra vissa saker som hen vill göra. Det som gör sakerna svåra är en skada som begränsar personens kroppsliga eller psykiska funktioner. Nedsättningen kan vara medfödd eller så har man fått den till följd av en olycka eller sjukdom

Fördom - En förutfattad mening om hur någon, eller en grupp människor är. Fördomar bygger på vad man tror om något snarare än vad man vet. Fördomen är just en för-dom, det vill säga man dömer någon eller något i förväg. Eftersom fördomar oftast bygger på djupt inrotade föreställningar kan de vara svåra att bli av med.

Förtryck - är när en starkare part orättvist utövar sin makt på en svagare part.

Genus - En persons sociala kön, eller det sätt på vilket vi skapar kön i samhället. Till exempel om hur vi skapar osynliga regler för manligt och kvinnligt i vår vardag genom kroppsspråk, val av kläder, yrken och intressen .

HBTQ - Står för homosexuell, bisexuell, transperson och queer.

Hedersförtryck - är när en starkare part, i detta fall familjen, orättvist utövar sin makt över en svagare part, i detta fall individen. Med ordet "heder" menas den sorts heder som måste försvaras för att en familj eller släkt ska kunna ha kvar sitt goda rykte. Hedern försvaras framförallt genom att man kontrollerar vad familjens eller släktens olika medlemmar gör med sin sexualitet. Det som utmärker hedersrelaterat våld är att många personer i familjen eller släkten är inblandade i att upprätthålla kontrollen och/eller att utföra våldshandlingar.

Heteronorm - Social norm som utgår från att alla är heterosexuella, är antingen är kvinnor eller män och vill leva i parförhållanden med varandra. Heteronormen syns i de förväntningar som finns på hur kvinnor och män ska vara, feminina respektive maskulina. Att följa eller inte uppenbart avvika från normen ger ekonomiska, politiska och sociala fördelar.

Heterosexuell - Person som attraheras känslomässigt och/eller sexuellt av person av annat kön.

Homosexuell - Person som attraheras känslomässigt och/eller sexuellt av person av samma kön.

Jämställdhet- Jämställdhet innebär att kvinnor, män, flickor och pojkar har lika rättigheter, skyldigheter och möjligheter inom alla områden i livet

Jämlikhet- innebär att alla människor har lika värde oavsett kön, etnisk bakgrund, religion, social tillhörighet, ålder och så vidare. Jämställdhet är till exempel en viktig jämlikhetsfråga.

Kön - Det finns olika sätt att definiera och kategorisera kön:

Biologiskt kön - Definieras utifrån inre och yttre könsorgan, könskromosomer och hormonivåer.

Juridisk kön - Det kön som står registrerat i folkbokföringen, pass eller legitimation. I Sverige finns bara två juridiska kön: man eller kvinna. Alla barn som föds tilldelas ett juridiskt kön baserat på ens biologiska kön.

Könsidentitet- En persons självupplevda kön, det vill säga det kön en person känner sig som. Ingen utom personen själv kan bestämma detta och var och en har rätt att själva avgöra vilken könsidentitet hen har.

Könssegregering - När man delar upp personer efter kön. Till exempel tjej eller kill-kvällar på fritidsgården.

Könsroll - Samhällets förväntningar på hur pojkar/män och flickor/kvinnor ska vara. Vad som är "manligt" och vad som är "kvinnligt".

Könsuttryck - Det sätt en person uttrycker kön på, kan vara genom kläder, accessoarer, kroppsspråk eller annat.

Maktlekar- Maktlekar är lekar som alltid innehåller kränkningar eller våld av olika slag. Det kan vara allt från ett lekfullt slag till mycket allvarliga händelser som till exempel misshandel eller sexuella övergrepp. Bötning är ett exempel på en maktlek.

Mångkultur/Multikulturalism- Sverige är ett mångkulturellt samhälle och alla undersökningar visar att svenskar gillar det. Samtidigt finns det ett politiskt projekt som kallas multikulturalism eller mångkulturalism. Multikulturalism är tanken att samhället ska bestå av olika grupper, som lever åtskilda liv, med olika normer, regler, möjligheter, beroende på vilken grupp det handlar om. Ett exempel på multikulturalism kan vara till exempel att man undantar en viss grupp från skyldigheten att bära hjälm när man kör motorcykel, om man inom den gruppen "måste" använda en viss rituell huvudbonad.

Mänskliga rättigheter- FNs allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna. Det handlar om att alla är födda fria och med samma värde. Förklaringen om de mänskliga rättigheterna (MR) skrevs under den 10 december 1948.

Normer - Oskrivna regler som finns i alla sociala miljöer. Vissa normer är grundläggande för att samhället ska fungera, medan andra gör att människor behandlas ojämnt (se heteronormen). Att ingå i en grupp som utgör norm (t.ex. att vara heterosexuell) i samhället i stort ger ofta fördelar. Både normer och sådana fördelar är ofta osynliga tills man bryter mot dem på något sätt

Normkritik - Normkritiskt tänk innebär att inte fokusera på dem som uppfattas som avvikare i ett sammanhang, utan att fokusera på de normer och maktstrukturer som gör att dessa personer uppfattas som just avvikare och vad det kan innebära.

Rasism- En rasistisk världsbild bygger på antagandet att människan kan delas in i olika raser och att man tror sig veta något om en annan person pga. dennes ursprung, religion eller hudfärg. Rasisten utgår i regel från en jämförelse mellan "de bästa band oss" med "de sämsta bland dem".

Sexuell läggning- Enligt svensk lagstiftning finns det tre sexuella läggningar; heterosexualitet, homosexualitet och bisexualitet men en person kan definiera sin egen sexuella läggning som något annat, exempelvis som asexuell.

Socioekonomisk bakgrund - Socioekonomisk bakgrund syftar på vilken ekonomi man har haft tidigare och hur det har påverkat ens tillvaro. En socioekonomisk grupp kan till exempel vara högre tjänstemän, och en annan kan vara arbetare. Andra motsvarande/liknande beteckningar är "socialgrupp" och "klass".

Stereotyp – En bild av eller en föreställning om en grupp och dess medlemmar, ofta i form av förenklade bilder av gruppmedlemmarnas egenskaper.

Tillgänglighetsanpassning- Att åtgärda hinder så att tillgängligheten ökar och alla människor oavsett funktionsnedsättning kan ta del av exempelvis en lokal eller en hemsida.

Transperson -Samlingsbegrepp för personer vars könsidentitet och/eller könsuttryck tidvis eller alltid avviker från normen för det kön som registrerades vid födseln. Begreppen har inte med sexuell läggning att göra.

Tvåkönsnormen - Föreställningen om att det bara finns två kön i samhället och att man bara tillhör ett och endast ett av de två.

Queer - Ett förhållningssätt som kritiserar normer kring kön och sexualitet (se heteronorm). Queer kan också vara en identitet "att vara queer", som syftar till ett motstånd mot kategorier som kvinna, man, bi-, hetero- eller homosexuell. Queerteori kritiserar fasta kategorier och etiketter, liksom uppdelningen i vad som anses normalt respektive avvikande, framförallt när det gäller sexualitet och kön.

Länkar:

www.jointheclub.se

www.keks.se

www.almaeuropa.org

www.almaeuropa.org/maktlekar

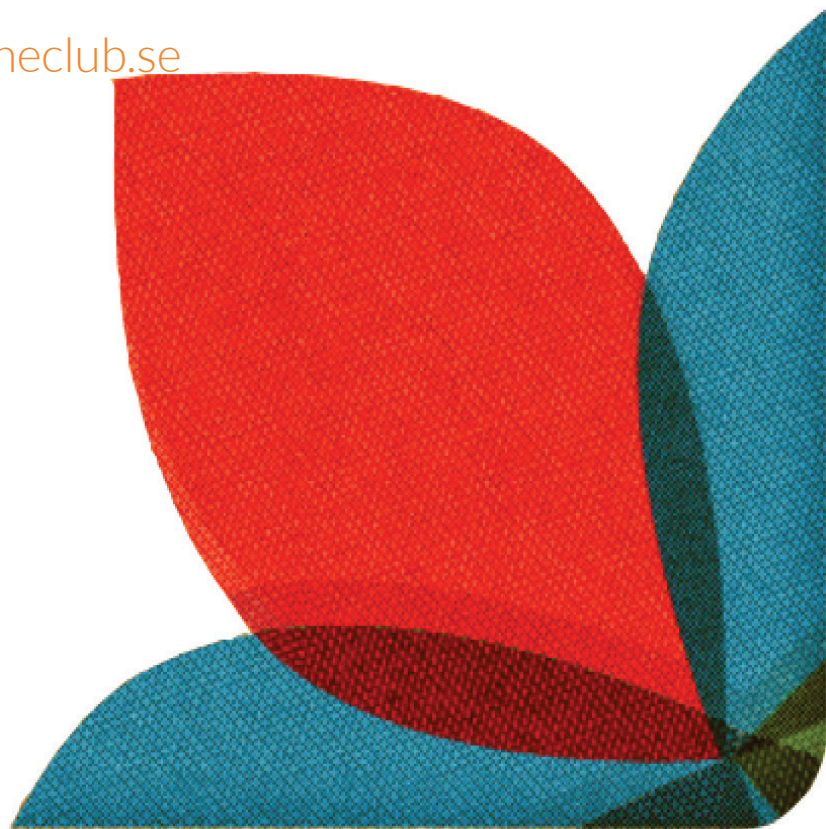
www.hbtheder.se

www.jointheclub.se/getorganized

www.dinarattigheter.se

www.lansstyrelsen.se

www.facebook.com/jointheclub.se





www.jointheclub.se
info@jointheclub.se

